

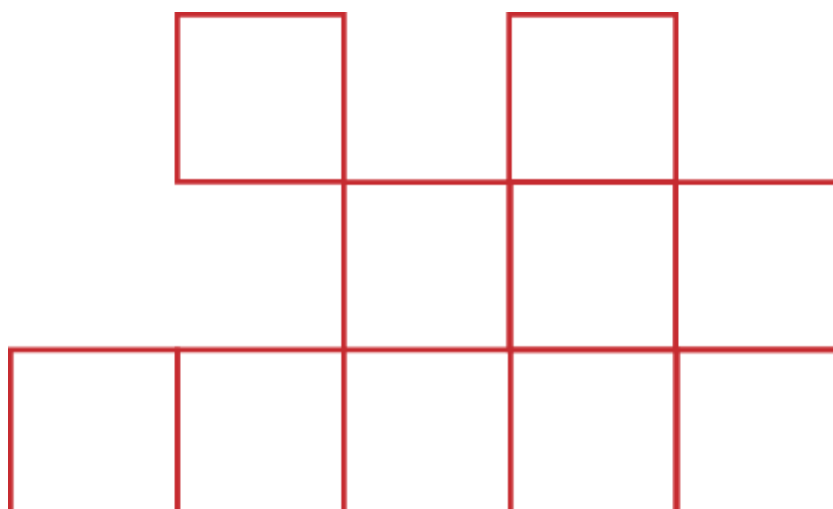

Iedereen op zijn plaats

Hoe de juiste student op de juiste opleiding komt

landelijke studentenvakbond

Dit is een uitgave van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Voor vragen of extra informatie kan gemaïld worden naar: lsvb@lsvb.nl

Auteurs: Tim van den Brink
Beleidsmedewerker Onderwijs

Landelijke Studentenvakbond
Postbus 1335
3500 BH Utrecht
Tel. 030-2316464

Februari 2011

Inhoudsopgave

H1 Inleiding.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
H2 Goede objectieve studievoorlichting.....	3
H3 Goed begeleid studiekeuzeproces.....	4
3.2 Opname van de studiekeuze in het curriculum voortgezet onderwijs.....	4
3.3 Decaan.....	5
3.4 Ouders bij studiekeuze proces betrekken	5
H4 Intake traject.....	6
4.1 Intensieve matching.....	6
4.2 Voorbeeld	6
4.3 Meelooptrajecten	6
4.4 Intakeopdracht of motivatie	7
4.5 Intakegesprek	7
4.6 Reflectie	7
H5 Ondersteuning en studieloopbaanbegeleiding	9
5.1 Buddysysteem	9
5.2 Studieloopbaan gesprekken	9
5.3 Loopbaanbegeleiding	9
5.4 Interactie docent en student.....	10
5.5 Exit gesprekken.....	10
H6 Bekostiging	11
H7 Conclusie.....	12

H1 Inleiding

Nederland wil tot de top 5 van kenniseconomieën van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) behoren. Om dit te bereiken zijn heel veel extra investeringen nodig. Ook heel belangrijk is dat er zuinig en efficiënt met de huidige investeringen wordt omgesprongen. Om dit te bereiken moet er het beste uit zowel de instellingen als de studenten worden gehaald. Hiervoor is het van levensbelang dat de juiste student op de juiste plaats terecht komt. De duidelijkste gevolgen van gebrekkige matching tussen instelling en student zijn studie-uitval en studievertraging. Dit is niet altijd slecht, uitval is inherent aan ons onderwijssysteem met vroege keuzemomenten in het voortgezet onderwijs. Wisselen van studie levert ook een bijdrage aan de ontwikkeling van de student. Dit neemt echter niet weg dat de uitval nu te hoog is en dit kost de samenleving, de instellingen en de student geld en tijd, dat beter besteed had kunnen worden. De totale kosten van de uitval voor de samenleving zijn door het ROA geschat op 5,7 miljard.¹ Oorzaken van studie-uitval zijn voornamelijk slechte studiekeuze, de ervaren kwaliteit van het onderwijs en de sociale binding van de student met de opleiding.²

Om tot een oplossing voor dit probleem te komen stellen wij een vier stappenplan voor. De eerste stap is goede en objectieve studievoorlichting. Als de voorlichting objectief is dan kan er ook beter geanticipeerd worden op de te ervaren kwaliteit van het onderwijs en zal dit geen teleurstelling en reden voor uitval zijn. De aankomende student kan zijn eigen verantwoordelijkheid nemen en een goed afgewogen beslissing nemen.

De tweede stap is een goed begeleid studiekeuzeprocess. Dit moet niet alleen resulteren in een weloverwogen beslissing aangaande de gekozen opleiding, maar moet aankomende studenten ook emanciperen om de juiste keuze te durven maken.

De derde stap is een intakegesprek/assessment waarin student en instelling een duidelijk beeld van elkaar krijgen zodat er nog op tijd van instelling of opleiding gewisseld kan worden als de verwachtingen niet overeen komen. Dit is belangrijk want uiteindelijk is het onderwijs toch iets wat samen gedaan moet worden.

De laatste stap is een ondersteuningstraject tijdens de opleiding, waarin voortgang en problemen maar ook mogelijkheden besproken worden. Zo kan het talent van de student volkomen ontplooid worden en halen instelling en student het optimale uit elkaar.

Dit alles moet er voor zorgen dat zowel instelling als student inspanning, tijd en geld besparen dat hierdoor beter besteed kan worden. De LSVb verwacht een zodanige stijging van het studieresultaat en vermindering van de studie-uitval dat hierdoor het bindend studie advies (BSA) afgeschaft kan

---

¹ De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008, ROA 2003, De kosten van te lang studeren zijn berekend door het verschil van de (netto) duur van de opleiding en de norm van 4 jaar voor HBO en WO en 3 jaar voor MBO te vermenigvuldigen met het gemiddelde bruto loon van afgestudeerden.

² Serveriens, S. Stoppen met de tweedegraads lerarenopleiding 2009; Inspectie, aandacht voor diversiteit in het onderwijs 2009

worden. Het belangrijkste doel is wederzijdse afstemming van zowel het niveau als het concept van het onderwijs en daarnaast de motivatie, interesses en behoeften van de doelgroep.³

Daarnaast is de LSVb groot tegenstander van selectie waarbij de opleiding en instelling bepalen welke student wel en niet bij de opleiding mag studeren. De verantwoordelijkheid van de juiste studiekeuze moet uiteindelijk bij de student liggen. Het is belangrijk dat de student zijn eigen verantwoordelijkheid neemt en zijn keuzevrijheid behoudt. Zoals ook wordt gesteld in het rapport Veerman is het dus belangrijk om zelfselectie zo goed mogelijk te faciliteren en uit te dagen.

H2 Goede objectieve studievoorlichting

Om te zorgen dat studenten een weloverwogen keuze kunnen maken is het zeer belangrijk om goede en eerlijke voorlichting te geven. Dit is een belangrijk element in de studiekeuze en daarmee voor de verbetering van het studiesucces. Er zijn heel veel manieren om middelbare scholieren te ondersteunen in hun studiekeuze. Maar dit moet wel op zo'n manier gebeuren dat scholieren een realistischer beeld krijgen van een opleiding dan nu gebeurt op studiebeurzen, informatiedagen en door middel van verleidende hippe folders en gadgets. Onder de uitvallers heeft 71% alleen via brochures informatie opgedaan, zodoende is het zeer belangrijk dat deze informatie objectief en goed is.⁴ Uit onderzoek van de LSVb blijkt dat die informatie nu veelal misleidend en onjuist is.⁵

Instellingen moeten een evenwichtig beeld van de opleiding schetsen, waarin naast de positieve kanten ook plaats is voor de mindere kanten van een opleiding. Door meer aandacht te besteden aan o.a. beoordeling van de opleiding door studenten, aangeboden didactische methoden, realistische beroepsperspectieven, aangeboden vakken en studielast, zal er een objectiever beeld ontstaan. Instellingen verwachten van studenten dat ze hun gehele studieduur volledig in het teken van studeren stellen. Om dat te eisen van studenten is het minste wat een student van de instelling mag verwachten dat er een eerlijk en objectief beeld wordt geschetst van de opleiding waar hij al die tijd en geld in gaat steken.

Goede oriëntatie is belangrijk om achteraf uitval te voorkomen, uit onderzoek blijkt dat 56% zijn studie achteraf niet interessant vindt. Daarnaast valt 24% van de studenten uit door de gebrekkige kwaliteit van het aangeboden onderwijs.⁶ Dit alles zorgt voor gebrekkige motivatie waardoor er uiteindelijk met de studie gestopt wordt. Zo gaat er zowel voor de student als voor de instelling tijd en geld verloren en worden de docenten geconfronteerd met niet gemotiveerde studenten. Het is belangrijk dat studenten in hun studiekeuze eigen verantwoordelijkheid nemen, maar zonder objectieve voorlichting is dat dus niet mogelijk en zullen studenten achteraf teleurgesteld raken en uitvallen. Wanneer de voorlichting wel in orde is kan dit een goede eerste stap zijn in een succesvol studiekeuze traject.

---

³ Differentiëren in drievoud omwille van kwaliteit en verscheidenheid in het onderwijs p. 38

⁴ Startmonitor 2008-2009

⁵ Onderzoek Studievoorlichting: Voorliegen of voorlichting, 2011 LSVb

⁶ Van den Broek, De Jong, Hampsink & Sand, 2006a.

H3 Goed begeleid studiekeuzeproces

3.1 Studiekeuze123

Naast goede studievoorlichting moet er ook een goed begeleid studiekeuzeproces zijn. Want om tot een goede studiekeuze te komen is het belangrijk dat scholieren goed begeleid worden in dit proces en dat de afwegingen die ze maken gebaseerd zijn op objectieve feiten. Een organisatie die hierbij helpt is Studiekeuze123. Zij bieden een breed scala aan informatie, van toelatingseisen tot studentenoordelen. Hierdoor zijn scholieren beter in staat om een objectief beeld van de opleiding te krijgen en via vergelijkingsmodules is het ook simpel om verschillende studies en instellingen met elkaar te vergelijken. Zo komt de scholier tot een weloverwogen beslissing omtrent zijn toekomstige studiekeuze.⁷ Ook is het mogelijk om interesstesten in te vullen en wordt er gewerkt aan testmethoden om de meest passende didactische methode te bepalen. Hierdoor wordt ingespeeld op de gewenste differentiatie in het hoger onderwijs en kan de student voor de opleiding en instelling kiezen die het beste bij zijn behoeftes aansluit. Verder worden er via Studiekeuze123 lespakketten aangeboden die het studiekeuzeproces kunnen begeleiden. Daarnaast houdt Studiekeuze123 ieder jaar de Nationale Studenten Enquête (NSE). Deze wordt via de mail verspreid onder de studenten van bijna alle Nederlandse instellingen in het hoger onderwijs. Aan de hand van de uitkomsten van deze enquête worden oordelen van studenten over opleiding en instelling gepresenteerd. Deze zijn ook terug te vinden op hun website en bieden een goed overzicht voor studiekeuzers.

Momenteel is de informatie die aangeboden wordt op de website niet altijd up to date. Dit is een punt van aandacht en er wordt gewerkt aan een plan om dit te verbeteren.

3.2 Opname van de studiekeuze in het curriculum voortgezet onderwijs

Om tot een beter begeleid studiekeuzeproces te komen is het goed om het vak studiekeuze op te nemen in het verplichte curriculum van de vooropleidingen.⁸ Dit vak zou door de decaan gegeven kunnen worden en bestaat uit het afnemen van verschillende interesstesten, beroepskeuze en/of leermethodentesten en interactie over verwachtingen en keuzes. Het afnemen van interesstesten vergroot het inzicht in de interesses en de mogelijkheden van de scholier. Door dit verbeterde zelfinzicht kan de scholier een beter afgewogen keuze maken. Het afnemen van testen om te bepalen welke didactische methode het beste bij de scholier past zorgt dat er een koppeling gemaakt kan worden tussen de gewenste manier van leren en de door de instelling gebruikte leermethoden. Bewustere keuze voor een bij de student passende leermethode zal zowel de uitval verminderen als de prestaties verhogen.⁹ Onder aankomende Hbo-studenten heeft maar 29% een studie of beroepskeuzetest gedaan.¹⁰ Door te streven dit percentage richting de 100% te krijgen, zal de studie-uitval drastisch verminderen. Als scholieren weten wat zij willen van het leven, kunnen ze hun eigen verantwoordelijkheid nemen en zijn ze veel beter in staat om een bewuste en gemotiveerde studiekeuze te maken.

---

⁷ Ruis, P. (2007). Checklist Rendement Hoger Onderwijs. Verantwoording, instrument en onderzoeksinformatie.

⁸ Brief van de Nederlandse vereniging van schooldecanen en leerlingbegeleiders aan de voorzitter van de Profielcommissies N&T/N&G en E&M/C&M van 19 maart 2007.

⁹ De Graaf, De Jong en Van der Veen, 2006.

¹⁰ Rapport Studiekeuzemotivatie IOWO 2007

3.3 Decaan

Verdere hulp bij de studiekeuze wordt gegeven door de decaan van de vooropleiding. Deze kan met alle scholieren een gesprek aangaan over hun interesses en loopbaanmogelijkheden. Aangevuld door gesprekken met docenten, schrijft de decaan een rapport waarin de interesses, loopbaanmogelijkheden en vaardigheden van de scholier naar voren komen. Dit rapport moet de scholier beter in staat stellen om een weloverwogen beslissing te maken t.a.v. een mogelijk vervolgopleiding. Ook zou dit rapport meegenomen kunnen worden in het intakegesprek met de instelling zodat de instelling zich een beter beeld van de aankomende student kan vormen. Hierdoor is de instelling beter in staat om te bepalen of er sprake is van een goede match, en zo niet dan kan het rapport mogelijk helpen om samen een wellicht passender alternatief te vinden.

3.4 Ouders bij studiekeuze proces betrekken

Uit onderzoek blijkt dat de mening van ouders voor de helft van de aankomende studenten doorslaggevend is.¹¹ Hierdoor is het erg belangrijk om de ouders meer in het studiekeuzeproces te betrekken. Gedacht kan worden aan voorlichtingsdagen voor ouders, maar vooral gesprekken met de scholier, decaan en ouders waarin de verwachtingen en behoeftes duidelijk besproken kunnen worden zodat er een realistisch beeld gevormd wordt. Vooral voor eerste generatie studenten waaronder ook allochtonen van niet-westerse afkomst, wiens ouders zelf niet gestudeerd hebben, is het belangrijk dat ouders bij het studiekeuzeproces worden betrokken. Bij hen ontbreekt veel van de benodigde informatie en kunnen zodoende de emancipatie en integratie van hun kinderen in de weg zitten. Gesprekken met de ouders zijn extra belangrijk omdat studenten uit deze groepen een verhoogd risico op uitval hebben en de kans dat zij opnieuw gaan studeren na een verkeerde keuze is ook veel kleiner dan bij andere groepen studenten.¹²

---

¹¹ IOWO instroommonitor 2009

¹² Jaarboek onderwijs in cijfers, CBS 2009

H4 Intake traject

4.1 Intensieve matching

Nadat de aankomende studenten goed en objectief zijn voorgelicht en gedegen begeleid zijn in hun studiekeuze volgt na de inschrijving bij de opleiding een intake-traject. Dit intake-traject vormt het sluitstuk van het zogenoemde matching-traject, nog eenmaal worden de aankomende studenten aan het denken gezet over hun studiekeuze. De opzet en inhoud van de intake-trajecten kan per opleiding en instelling verschillen.

Momenteel wordt er uitgebreid onderzoek gedaan naar de effectiviteit van verschillende soorten intake-trajecten door het Kohnstamm instituut en de SURFfoundation. In september 2010 is er een rapport verschenen over de eerste afgeronde projecten. Daarin worden twee verschillende trajecten behandeld.

Een intake-traject volgens een statisch concept gericht op de juiste fit, waar minder naar motivatie wordt gekeken maar meer naar de vraag of de student aan de formele eisen van de opleiding voldoet. Aan de hand hiervan wordt uiteindelijk een positief of negatief advies gegeven. Het advies is echter vrijblijvend, uit de voorlopige onderzoeksresultaten lijkt deze aanpak geen of een negatief effect te hebben op het studiesucces.

De andere aanpak is gestoeld op een dynamisch concept dat meer gericht is op de ontwikkeling van de aankomende student. Hier wordt meer ingegaan op de motivatie en de capaciteiten van de student. Uit het verloop van het gesprek zou de student zelf tot de afweging moeten kunnen komen of hij wel of niet geschikt is voor de gekozen studie. Uit de voorlopige onderzoeksresultaten blijkt deze aanpak een positief effect te hebben op het studiesucces. Verder onderzoek is nog nodig om de bevindingen met meer zekerheid te kunnen vaststellen, dit onderzoek is inmiddels van start gegaan.

Gezien de voorlopige resultaten en het belang dat wij hechten aan eigen verantwoordelijkheid van de student heeft de meer dynamische aanpak onze voorkeur. Hierbij is het wel van belang dat degene die de gesprekken gaat voeren de nodige training heeft gehad zodat de beste resultaten behaald kunnen worden.

4.2 Voorbeeld

Intakegesprekken kunnen met iedere student gevoerd worden, maar er kan ook een selectie plaatsvinden waarbij bijvoorbeeld alleen die studenten worden uitgenodigd die zich pas heel laat inschrijven voor de opleiding, waarvan via een kort internet intake-test gebleken is dat ze tot een risicoprofiel behoren of wiens rapport van de decaan niet bij de studie aansluit. Het is aan de instellingen om hier vorm aan te geven. Hieronder volgen enkele mogelijke uitwerkingen van het intake-traject.

4.3 Meelooptrajecten

Het intake-traject kan bestaan uit een meeloopperiode waarin een opdracht wordt gemaakt, gevolgd door een intakegesprek. Meelopen geeft een betere indruk van de studie dan een voorlichtingsdag. De scholier krijgt een idee van hoe een college er uit ziet en hoe de stof behandeld wordt, en hij kan bovendien met 'echte studenten' praten, die niet zijn geselecteerd

en een persoonlijk beeld van de opleiding kunnen geven. Er worden momenteel zeer veel verschillende meelooptrajecten aangeboden, maar uit onderzoek blijkt dat hoe intensiever het traject is hoe minder animo er voor is. Daarnaast is er ook een groot verschil tussen aankomende HBO- en WO-studenten. 25% van de aankomende HBO-studenten bezoeken niet eens de website van de door hun gekozen opleiding. Verder bezoekt ook maar 25% van de aankomende HBO-studenten een meeloopdag tegenover 75% van de WO-studenten. Dit betekent dat er in het beste geval nog steeds een kwart van de WO-studenten nooit een dag hebben meegelopen voordat ze aan een studie beginnen.¹³

4.4 Intakeopdracht of motivatie

Aan het einde van de meelooperperiode of op een ander moment wordt een intakeopdracht gemaakt die relevant is voor de ingeschreven studie en die ook enigszins inzicht geeft in het niveau van de studie. Daarnaast of in plaats daarvan kan er ook gedacht worden aan een geschreven motivatie. In de brief of essay motiveert de aankomende student zijn keuze zodat hij of zij een bewustere afweging maakt en zich zodoende meer verbonden voelt met de gekozen studie. Sociale binding is een van de belangrijkste factoren voor studiesucces.

4.5 Intakegesprek

Het intakegesprek kan na de opdracht volgen, hierin wordt dan de opdracht behandeld en die kan als leidraad dienen om te bepalen in hoeverre er sprake is van een match tussen opleiding en student. Verder zou het rapport van de decaan en de motivatie van de student besproken kunnen worden. Ook kan de student nog vragen stellen om er zeker van te zijn dat zijn verwachtingen overeenkomen met hetgeen dat door de instelling wordt aangeboden.

Als na het gesprek blijkt dat de student de studie nog steeds wil doen en het idee heeft dat de studie aansluit bij zijn verwachtingen, dan kan de instelling aanbevelingen doen om de ontwikkelingsmogelijkheden van de student ten volle te benutten. Hierbij moet gedacht worden aan het volgen van bijlessen, summerschool etc.

Mocht de student uiteindelijk tot de afweging komen dat de studie toch niet geschikt is voor hem of haar dan kan de studieadviseur met mogelijke alternatieve opleidingen komen zodat de aankomende student alsnog geholpen kan worden met het maken van de juiste keuze.

4.6 Reflectie

Het intake-traject moet een laatste moment van zelfreflectie zijn, waarbij de student zich nog eenmaal afvraagt of hij er wel goed aan doet om door te zetten. Op het moment dat hij de afweging maakt om toch door te zetten zal dat een zeer gemotiveerde keuze zijn. De gemotiveerde keuze samen met de lijst aan mogelijke verbeterpunten zou de student in staat moeten stellen om aan de studie te beginnen en deze succesvol af te ronden. Door deze vorm van matching is de student gesterkt in zijn overtuiging dat hij de juiste keuze heeft gemaakt en dat hij over de capaciteiten beschikt om de opleiding succesvol af te ronden. Dit zorgt voor een gemotiveerde zelfverzekerde student waar de instelling trots op kan zijn. Hieruit bloeit een

---

¹³ Rapport Studiekeuzemotivatie IOWO 2007

vruchtbare samenwerking op tussen student, opleiding en instelling zodat zij allemaal naar de top stijgen.¹⁴

---

¹⁴ Beekhoven, De Jong en Van Hout, 2004

H5 Ondersteuning en studieloopbaanbegeleiding

Door meer juiste studenten op de juiste opleidingen te krijgen wordt er al een grote sprong gemaakt. Om ervoor te zorgen dat er daarna alsnog geen terugval is en de student alles uit zichzelf haalt wat erin zit, is het belangrijk dat er ondersteuning vanuit de instellingen is. Veel van de hieronder genoemde ondersteuning is al in enige vorm op de instellingen aanwezig. Wij pleiten er echter voor dat deze vormen van ondersteuning instellingsbreed worden ingevoerd. Het is ook belangrijk dat de studenten actiever benaderd worden met deze mogelijkheden tot ondersteuning. De aangeboden begeleiding en ondersteuning kunnen dan ook door de instelling gebruikt worden om de opleidingen te promoten.

5.1 Buddysysteem

Een buddysysteem kan eerstejaars door hun koudwatervrees heen helpen. Al met enkele bijeenkomsten, gewoon in de kroeg of op iemands kamer, kan een ouderejaars tips geven over struikelvakken, studieplanning, boeken en wat verder ter sprake komt. Dit moeten vooral geen verplichte bijeenkomsten zijn: het merendeel van de studenten vindt zijn draai vanzelf wel of heeft al genoeg hulp bij de studie- of studentenvereniging. Er zullen echter altijd studenten zijn die wel extra hulp kunnen gebruiken, of die later in het jaar nog iemand willen hebben waar ze op gelijk niveau mee kunnen praten. Een eenzame student valt immers bijna altijd uit.¹⁵

5.2 Studieloopbaan gesprekken

Studiebegeleiders hebben het druk en begeleiding is vaak niet hun enige taak. Gevolg is dat studenten bij problemen maar wat aanmodderen en zich niet gesteund voelen door de universiteit. Tussentijdse controlegesprekken (vooral bij studenten die vertraging oplopen) zouden de norm moeten zijn. Controlegesprekken zijn met name in het eerste jaar van belang. De meeste uitval is in het eerste jaar, het studeren is nieuw, de student is in een andere stad, woont voor het eerst op zichzelf en heeft een nieuw sociaal netwerk. In deze periode is dan ook de meeste aandacht nodig, maar ook studenten die later vertragen zouden voor een gesprek uitgenodigd moeten worden. Naast dat de begeleider kan helpen met knelpunten, waardenen veel studenten de aandacht en vermindert de aandacht het gevoel slechts een nummer te zijn. Een dergelijk gesprek moet dan niet gevoerd worden vanuit het perspectief van de instelling die zijn rendementcijfers graag ziet stijgen, maar juist vanuit de student waarbij de vragen of iemand bij de opleiding op zijn plek is en hoe dat veranderd of kan worden verbeterd van belang zijn.

5.3 Loopbaanbegeleiding

Het schetsen van een realistisch loopbaanperspectief zorgt ervoor dat de student niet teleurgesteld raakt doordat de studie niet aansluit bij de verwachte droombaan. Hiervoor is het belangrijk dat de student al voor aanvang van de studie een objectief beeld heeft van de mogelijke carrièrepaden. Daarnaast is het van belang dat de student geholpen wordt om het meeste uit zijn studententijd te halen en zich naast zijn studie verder te ontwikkelen. Het aanbieden van relevante stages, aanmoedigen van extra curriculaire activiteiten en studie gerelateerde werkervaring zijn hier goede voorbeelden van. Door gedegen loopbaanbegeleiding

---

¹⁵ R.J. Light, Dean Harvard College, Making the most of College

levert de instelling door de samenleving gewenste en gekoesterde studenten af, wat weer een positief afstraalt op de instellingen.

5.4 Interactie docent en student

Studenten hebben veelal het idee dat ze hun docenten amper kennen, dit is een van de factoren waardoor ze zich niet verbonden voelen met de opleiding.¹⁶ Om de sociale binding te verhogen moeten er meer contacturen aangeboden worden. Daarnaast zouden er ook meer informele docent-studenten borrels, e.d. georganiseerd moeten worden. Hier kan op een laagdrempelige manier contact met de docent gelegd worden. Hierdoor voelt de student zich minder snel een nummer zal vinden en zich zodoende veel meer verbonden met de studie voelt.

5.5 Exit gesprekken

Mocht er onverhoopt toch nog studie-uitval plaatsvinden dan is het voeren van exit gesprekken zeer belangrijk. Uit onderzoek van de Inspectie¹⁷, blijkt dat de meeste opleidingen helaas geen exitgesprekken voeren. Het is verstandig dit wel te doen, aangezien exitgesprekken nuttige informatie kunnen opleveren over waar knelpunten liggen en kan hier in de toekomst iets mee gedaan worden, zowel door de student als de opleiding. Hiermee wordt beoogd in de toekomst uitval zoveel mogelijk te voorkomen. Hoewel het BSA is ingevoerd om studie-uitval in de latere studie jaren te voorkomen, worden in die jaren na het BSA bij uitval helemaal geen exitgesprekken gevoerd. Hierdoor is het onmogelijk om inzicht te krijgen in de effectiviteit van de BSA, zodat het nut van de maatregel ook niet kan worden aangetoond.

---

¹⁶ Een succesvolle start in het Hoger Onderwijs, Onderwijsraad 2008

¹⁷ Met beiden benen op de grond, Onderwijsinspectie 2010

H6 Bekostiging

In de inleiding werden de kosten voor de samenleving van gebrekkige matching en de resulterende studie-uitval en vertraging geschat op 5,7 miljard euro.¹⁸ Reductie van de uitval zorgt dus voor een enorme besparing. Deze besparingen zullen dan ook moeten worden aangewend om matching mogelijk te maken.

Een eerste punt van besparing komt rechtstreeks voort uit de verminderde uitval, uitvallers die na uitval aan een andere instelling gaan studeren kosten die instelling geld omdat ze voor die student minder bekostigd krijgen van de overheid. Door uitval tegen te gaan of door een snelle switch binnen de instelling in het eerste studiejaar mogelijk te maken wordt dit geld bespaard.

Wanneer de uitval dus niet oploopt tot 30% wordt het geld veel doelmatiger besteed. Door deze efficiëntere besteding worden de kosten van het matchingtraject terug verdiend.

Nieuwe langstudeerders maatregelen zouden betekenen dat het wisselen van studie na het eerste jaar de student 3000 euro kan kosten. Het verbeteren van de match tussen student en opleiding levert dan ook voldoende geld op om een kwaliteitsslag in het hoger onderwijs te maken, het matchingtraject te betalen en ook nog de staatsschuld te verminderen.

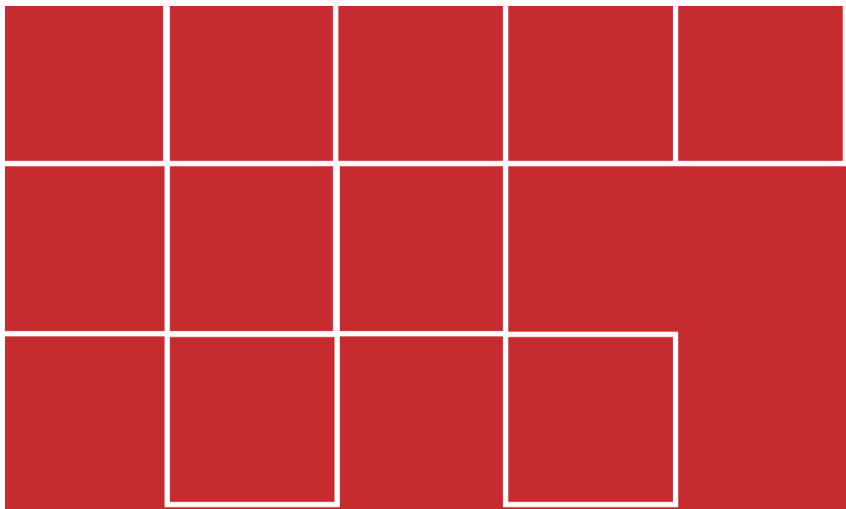
---

¹⁸ De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008, ROA 2003

H7 Conclusie

Het matching traject is de manier voor instellingen en studenten om het optimale uit elkaar te halen. Dit resulteert voor studenten in een optimale benutting van hun capaciteiten, een schat aan kennis en ervaring en een open deur naar een rooskleurige toekomst. Instellingen geeft het naast de positieve rendementscijfers studenten om trots op te zijn, supergemotiveerd en bereid om elke uitdaging aan te gaan. Dit creëert een sfeer die internationale aantrekkingskracht heeft en moet helpen om instellingen en Nederland door te laten stoten naar de top. Ook voor docenten en hoogleraren verhoogd het werkplezier wanneer zij dagelijks in aanraking komen met gemotiveerde studenten die weten wat ze willen en wat ze kunnen bereiken. Vrijheid is een kernwaarde van onze democratie, matching behoudt deze vrijheid voor studenten in hun studiekeuze terwijl ze tegelijkertijd geholpen worden hun eigen verantwoordelijkheid te ontwikkelen en te nemen.

Verder kan een goed uitgevoerd matchingtraject een substantiële bijdrage leveren aan een kostenbesparing die in de miljarden loopt. Voldoende om het matchingtraject te financieren, structurele investeringen in het hoger onderwijs te doen waartoe de commissie Veerman oproept en dat alles zal uiteindelijk resulteren in een vermindering van de staatsschuld. Matching is het voorbeeld van hoe een beperkte investering tot grootse resultaten kan leiden. Ons advies kan dan ook niet anders zijn dan een oproep om alle mogelijke maatregelen te nemen om dit zo snel mogelijk te realiseren.

Postadres:

Postbus 1335
3500 BH Utrecht

Bezoekadres:

Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht

Contactgegevens:

030 231 6464
Lsvb@lsvb.nl